

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 28. ANULU XX.

Sabiiu, in 6/18 Aprile 1872.

Telegrafulu ese de dône ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la expeditiua foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale T. ansilvanie si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri s'arone pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscrutele se platescu pentru intâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a d'ua ore cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repede cu 3 1/2 cr. v. a.

Copia.

Nr. 320

Bis. 1872.

Circulariu

episcopescu câtra toti protopresbiterii din dieces'a de Ddieu scutita a Caransebesiului, privitoriu la convocarea sinodului eparchialu.

Prea onorate dle protopresbiteri! Conformu dispusetiunilor §§-loru 89 si 90 ai Statutulu organicu bisericescu, convocu prin acést'a sinodulu anualu alu eparchiei Caransebesiului la resiedinti'a mea episcopesca in Caransebesiu pre Dominec'a Tomei adeca pre 23 Aprile cal. vechiu a. o.

Ceea ce préonoratu d-ta vei avea a aduce la cunoscinti'a atâtu a clerului si a poporului credinciosu prin publicare in biserica, câtu si la cunoscinti'a domniloru deputati eparchiali preoti si mirenii alesi in tractulu préonoratu d-tale, postindu pre acesti din urma, a se infatisia de temporiu la sinodu pregati de a remanea vre-o câte-va dîle la pertractârile aceluia-si.

Pre lângă care impartesindu-ti binecuvântarea mea archipastoresca sum

Alu préonoratu d-tale.

Caransebesiu in 29 Martiu 1872.

de totu binele voituriu.

Ioanu Popasu, m. p.

Episcopu.

Reprîvire.

Dieta Ungariei si-a terminatu alalta-ieri periodulu 1869—72 si sciri diferite ni spunu ca partidele se constitue pentru campania cea noua de alegeri.

In periodulu acestu trecutu la tota intempleria finitulu este mai insemnatu si insemnatatea si-o castigă prin novel'a legei electorali adusa câ proiectu si prin desbaterea cea extraordinaria din partea opusetiunei din dieta.

La tempulu seu amu apretuitu si noi novel'a. Publiculu nostru cetitoriu inse a avutu ocasiunea din lôte cele raportate despre dens'a, inclusive desbaterea ei generale si speciale, a o apretui din lôte punctele de vedere. Cu lôte aceste credemu ca judecat'a asupra-i nu va diferi de cea carea ni-amu dat'o si noi.

Reasumându lôte câte s'au petrecutu in legatura cu acést'a novela, afara de momentan'a distractiune causata de unele vorbiri, nu vomu gasi nimic'a ce sa ne multamésca. Opusetiunea s'a parutu unora ca voiesce sa faca ce-va folositoriu si pentru noi. Dara déca cautâmu la resultatu, in ceea ce ne privesce pre noi românii din Tansilvania, nu ni-a adusu nici unu folosu realu; ea a impededatu o lege nefavorabile pentru câ sa ne lase asupr'a capeteloru o lege totu asiâ de nefavorabile: ne-a feritu de reu, pentru câ sa remanemu cu reulu totu in reu. Suntemu noi pentru acést'a datori cu vre-o recunoscinti'a opusetiunei? Atâtu câtu si pârtiei din drépt'a dietei.

Consideratiunile aceste voru atinge neplacutu in multe pârti, inse ce sa i faci adeverulu, câdu vine redimatu pre fapte si ni se infatisieza asiâ precum este? ce sa faci câdu vedi ca binele asteptatu dela tempu, ômenii lu impedece, cu voia si fâra de voia, câ sa vina si la noi, si lu oprescu, fâra seu cu voia, sa fia numai la unii, câ si cum acei unii aru fi mai presusu de alti ômeni, demni numai de stări privilegiate, chiaru si atunci câdu stau cu cartea legei in mâna, cartea in care au scrisu si ei de mai bine de dône dieci de ani: „egalitate“.

Press'a guvernamentale, in consonantia cu cuvântările ministriloru arata ca proiectulu novelei nu

a voitu sa tiermorésca dreptulu de alegere, ci sa se delature abusurile electorali. Cându nu s'aru fi vorbitu atâta asupr'a proiectulu si câdu nu aru fi cunoscutu insusi proiectulu, atunci s'aru puté dice ce-va in favôrea lui. Este inse pré cunoscutu ca in catrau este indreptatu taisiulu acelu proiectu.

Avemu totu dreptulu sa compatimimu originea temeriloru celoru nefundate, cari abatu cercurile de influintia dela o parere mai curagiosa intru satisfacerea cetâtiuniloru si avemu ierasi totu dreptulu sa dicemu ca guvernulu facea bine déca luă o initiativa care sa incaldiésca, sa cascade si inimile cele recite si instrainate de densulu.

Unu deputatu sasu a cugetatu sa lingusiesca cu necesitatea suprematiei magiare, in sperantia pôte ca vre-unu magiaru se va sculă si va vorbi pentru necesitatea consuprematiei nemtiesci. Semnulu acest'a inse noue ne insufla indignatiunea carea cuprinde pre cine-va câdu vede ca unde aru fi mai de lipsa sinceritatea, acolo predominesce iubirea de a duce lucrurile pre dosu.

Reesit'a acést'a a sesiunei dietali mai are in fine si acelu reu ca tentatiunile celoru sireti si celoru putieni pricepatori s'au mai sporatu: iera voru dice si unii si alții vedetii voi ce facu unguri? si voru concludé: deci siedeti voi acasa si laceti nu cumv'a sa resuffle careva ce-va!

Lângă Cibinu, 4 Aprile 1872.

Amu cetitu si eu, dle redactoru, faimós'a corespondentia a pseudonimulu „Camiliu“, datata din Vien'a si publicata in „Romanulu“ din 13 Februaru a. c., prin care corespondentia vedemu ca se calumnia in modu detestabile celu mai mare romanu din dîlele nôstre, acela adeca, carele in trecutulu seu de pâna acum ne ingramadi asiâ dicendu biserica si natiunea cu cele mai salutare binefaceri, si carele toom'a pentru aceea si castigă déjà titluri inmiite la recunoscinti'a si veneratiune din partea româniloru.

Nu me constă nici pre mine multa bataia de capu intru de a cunósce pre acelu „Camiliu“ celu adeveratu, pre tat'a, carele nu de adi de ieri, ci de dieci de ani incôce escelédia meru in art'a intrigei si a calumniei, dându-si truda, câdu intr'unu diuvariu câdu intr'altulu, a innegri câtu se pôte mai tare, a depopularisă si astfelu a seduce opiniunea publica in privintia acelei pré demne persône, pre carea elu cu ai sei nu o pôtu suferi.

Dara in zadaru se mai svercolesce Camiliu — seu Cameleonulu — câci calumniile lui nu mai au nici unu lipiciu; lumea cea matura si seriósă româna invetiă déjà a-lu cunósce si a-lu sci deosebi de barbatii sei cei devotati si bine-voitori. Românii nu se voru mai lasă astadi a se purtă de capestru de câtra iesutii cei imbracati in fracuri, cum e unulu si inca per eminentiam „Camiliu“ nici nu se voru mai luă ei dupa frase si vorbe gôle, ci voru cere fapte, fapte pipaite, dupa care sa si formédie convictiunile si sa si intocmésca actiunile lor.

O proba invederata despre cele dise ne dau si corespondentiele ce se publicara mai de curendu in „Telegr. Rom.“ din deosebite pârti ale Transilvaniei, prin cari se manifestă de ajunsu o adeverata indignatiune relativu la amintit'a corespondentia din „Romanulu“, ceea ce inca e unu bunu auguru pentru bietii români, atâtu de indelungu si de cumplitu lovit de sorte si adese-ori si de ai sei chiaru.

Dara încâtu pentru malitosulu si invidiosulu „Camiliu“ amu poté dice: Quod suum erat fecit; mai multu inse ne prinde mirarea despre aceea, ca unu „Camiliu“ mai pôte află astadi locu deschisu pentru calumniile sele intr'unu diuvariu câ „Romanulu“. Ba ce este si mai multu, audimo, ca din mai multe pârti s'aru fi tramisu responsuri la „Ro-

manulu“ cu privire la corespondentia lui „Camiliu“, si inca unele indata dupa aparitiunea amintitei corespondentie, cari responsuri inse pâna astadi inca nici unulu nu vediu lumin'a, semnu invederatu, ca onorabil'a redactiune a acelu diuvariu, per eminentiam românu cum se numesce, le puse sub obroc, si nici ca le va aduce vre-odata la cunoscinti'a publiculu seu.

Multi se intréba: ce pôte fi caus'a? Pôte pentru câ sa nu compromita pre „Camiliu“, vedindu-lu strimtoritu si adusu in dilema: ori de a replica si astfelu a martorisă insusi neadeverulu si falsitatea corespondentiei sele: ori de a nu replica nimic'a si asiâ de a constată insusi prin tacere adeverulu celoru ce se dicu in contra-i. Pôte si pentru câ sa nu se compromita pre sine chiaru, aceea onorab. redactiune, vedindu lumea câtu de reu cunósce dens'a inca si in presente impregiurările fratiloru sei de dincôce, încâtu se lasă a se seduce de unu „Camiliu“, care mai o gată la noi, dupa voia si plăcu. Pôte in fine si pentru ca dora onorab. redactiune a „Romanulu“ sa lucre pre o mâna cu Camiliu in privintia subiectulu din cestiune, ceea ce aru fi cu atâta mai tristu si mai demnu de compatimitu.

Ori-care sa fia caus'a, eu dicu, ca acést'a procedere din partea acelei onor. redactiuni e, linu disu, de totu necorecta si nu-i face multa onóre; pentru ca prin acést'a dens'a se abate fôrte tare dela principiulu fundamentale, ce aru trebui sa conduca pre fia-care redactiune: dela adeveru si dreptate! A primitu in colônele diuvariuu seu corespondentia lui Camiliu, si inca de totu personale atacatôre de conduit'a si onôrea individuale: sânt'a dreptate pretinde, si inca imperiosu, câ sa dea locu si responsulu seu responsuriloru deslucitôre in colônele aceluasi diuvariu; dara nu sa atace, seu sa lase a se atacă cine-va, si apoi sa refuse primirea responsulu de aperature. O atare procedere nu e nici decum compatibile cu eternele principie morali, ci ea e o negatiune pre fatia a acestoru din urma.

Dara on. redactiune a „Romanulu“ dupa cum sum informatu, mai dede inca o asemenea proba a sentiuluu seu de dreptate, inca înainte de asiâ cu vre-o 3—4 ani, câdu totu in acelu diuvariu, totu la asemenea calumnie si incriminări, si credu ca totu fatia de d. Camiliu, numai sub altu nume, ce e dreptu nu denegă publicarea responsulu, ci-lu publică, inse cum? mutilatu si schimonositu câ vai de elu! si pré lângă aceea inca si comentatu intr'unu modu, ce ierasi nu-i pré face onóre.

Si ôre bine sa fia asiâ? Crede on. redactiune a „Romanulu“ ca prin o atare conduita face vre-unu servitiu bunu moralei seu romanismulu? vre-o onóre devisei ce o puse in fruntea diuvariuu seu? Lasu sa judece alții.

La dotarea preotimiei.

Saschizu, 1/13 Aprile 1872. Domnule redactoru! Se vede ca maritulu congresu bisericescu in siedinti'a a 7-a din anul 1870, 8/20 Octobru si-au datu multa silintia pentru regularea parochieloru si inbunatatirea stărei preotiloru, totu asemenea au facutu si sinodulu archidiecesanu din anul 1871 pre cum sa vede din actele aceluasi anu. Tôte aceste suntu bune si cu inlesnire pentru unu poporu in o stare mai buna materiale si liberu de o parte de intriganti proselitistici si de alta parte de inteligintia neinteligenta cum se cade. La poporulu nostru inse la care starea materiale lipsesce, iera cele-lalte rele suntu adese-ori in abundantia, este numai samentia de invrajbire si invidia asupr'a bieti preotimi care au fosu destulu de supusa sufe-

rintielor până acum, depinzându de la poporul pentru care s'au luptat și se luptă multu.

Laudu din parte-mi atât intențiunea cea nobilă a maritului congresu cât și a sinodului; cele ce vedu înse din lucrările comisiunilor esind prin tracturi, în urm'a sinodelor tractuali, me silescu a dice: sormana preotimie română, cât ai fostu de supusa suferinței până acum mai alesu până cându teai silitu pentru binele poporului român fără de a face pretensiuni, nici mici, necum mari, la îmbunătățirea sortiei tale și acum, prin simpl'a ridicare a stôlei (pre hartie) ti se mai adaoge și mai multe suferințe; de și cu tôte dreptatea ai meritatu a ti se îmbunătăți sôrtea baremu acum în secolulu alu 19-lea, cându tôte lumea se straduiesce a remuneră și a recunôsce ostenelele celor în funcțiuni publice; numai în poporul teu român se afla ômeni, cari aru dori dăca nu delaturare — scadiementu remunerarei?

Dupa esperința castigată până acum, din intențiunea amintită îndată la începutul acestor stre, 'mi e tēma ca aplicată de ômeni interesați în și afara de biseric'a noastră națională română orientată va urmâ:

1. Invidi'a poporului asupra preotimiei.
2. Sistematisandu-se dotatiunea preotilor pre harthia, iera în ființa nimic'a, statulu va pretinde dajde după venitul de 4 și 600 fl. v. a. și în locu de venit, preotimea va avé spese, cari spese le-amu folosi mai bine dându-ne pruncii la scôle.

Parerea mea individuală aru fi, ca dăca pre alte căli nu se pôte cefteai un'a dotatiune preotimiei, care sa se chame întru adeveru și în fapta dotatiune, întrevinendu la stat, cărui'a preotimea română i face destule servituri fără nici o remuneratiune și încă mai multu că alți preoti, ce suntu destulu de bine plătiți, asiū fi atunci, că și cu câti amu vorbitu dintre preotii noștrii de pre aici, de parerea sa lasă pre preoti că sa fia cu poporul în pace în cele ce au fostu, până va aduce Ddieu alte timpuri mai favorabile și pentru clerulu nostru celu plinu de suferință, și pre poporu sa nu-lu mni atitua și unii și alții asupra preotimiei.

Asiū mai fi de parere ca acum e timpul ca preotimea sa ese cu asemenea pareri în publicu.

Georgiu Sioneri u,
Parochu gr. or.

Instrucțiunea națională și universitatea din Clusiu.

Pest'a, în 12/4 1872.

Si ce aru ajutâ dăca aru instrui chiaru Ioanu Gura de Auru, iera nu în limb'a invetiaceiloru.

Istori'a dezvoltării și a culturai deosebitelor popôre ne infatisă acestu adeveru pre tôte paginele. Si barbatii mari și iubitori de progresu s'au luptatu cu celu mai mare zelu în tôte timpurile pentru realizarea acestei conditioni de progresu și de civilizațiune. Asudat'au și Nestorii poporului român sudore de sânge pentru o instrucțiune națională totu-denn'a, cu deosebire înse atunci, cându pre tempulu puternicului ministru Thun eră pre aci că scôlele sa se smulga de lângă biseric'a română lângă care și cu care numai si poteau implini misiunea reinviêtore și sa se predea cu ajutoriulu unor nimerici în mâinile strainului. — Eră timpuri grele acele pentru sôrtea și viitoriulu scôleloru române, grele, căci acēsta plantă crudă, unic'a speranță și ctenodiu ale poporului român devenise obiectu de negotii vile pentru favoru și interese personale. Si s'a pomenitu vre-odata o faptă mai revoltătoare decât acēst'a ce tindea la jertfirea culturai naționale. — Precaria e înse sôrtea scôleloru noastre și acum, după ce s'a spartu tielin'a și după ce s'a delaturatu obstaculele acele mari, — si pre câtu tempu nu se va cugetâ inteliginți'a noastră serioasă, care e în prim'a linia chiamată, a dă invetiamentulu naționalu preste totu unu sbornu nou, nu este speranță de a reparâ tristețe urmări ale tempului trecut. Avemu terenu garantatu prin lege, pentru de a dezvoltâ cea mai mare activitate în direcțiunea acēst'a. Inteliginti'a noastră nu-si va mai poté ascunde inertia sub velulu unei ingerințe reu întielesă și explicată. —

Nu se va mai putea ascunde cându va pretinde națiunea socôl'a despre zelulu, stăruințele și faptele ei pentru instrucțiunea poporale după spațele clerului. Se bage bine de sēma! Dela ea depinde întru a si împreună și consolidâ puterile cu cele ale clerului și întru a alege și impartâ mîdlôcele de cultură, multe putiene ce le avemu, de

asiâ, că sa imple și acopere lacunele în invetiamentulu popor. român, ce ne amenință cu totală derepanare și cu totală stagnare în tôte arteriele corpului nostru naționalu. Modulul în care aru trebui să se satisfacă acestei conditioni de viață pentru români s'a indegetatu de repetite ori în colônele acestui pretiuitu diurnalu, cu deosebire înse atunci cându esmise comitetulu Asoc. trans. pentru literatur'a și cultur'a poporului român o provocare către toti românii pentru de a contribui la fondulu unei academii române de drepturi ce aru fi să se înființiedie. — S'a apostrofatu cu aceea ocaziune cu multu tactu impregiurarea, ca cum e de a se întrebuintiă filerulu poporului român spre luminarea sea ce mai rămâne înca după platirea tuturor contribuțiilor statului. Si cumca vocea acelu meritulu barbatu n'a sunatu în pustia că aceea a Casandrei, ci a aflatu resunetu imbucuratoriū, s'a doveditu prin reprezentanti'a ce a înaintat'o Comitetulu Asoc. tr. pentru cultur'a poporului rom. ministeriului de culte și instrucțiune pentru respectarea limbii române la nou înființind'a Universitate în Clusiu. S'a doveditu mai departe prin petitiu tinerimei române din Bud'a-Pest'a, ce l'a asternutu, petrunsa de însemnatatea unui atare institutu în Transilvani'a, dîlele trecute prin dlu ablegatu Dr. Alessadru Mocioni camerei reprezentative din Ungari'a, în care prelinde a se propune la Universitatea, ce se va înființia în Clusiu pre lângă stabilirea principiului de paritate în tôte facultățile tôte studiile și în limb'a română. —

De-si nu me vedu din acestea incidente îndemnatu a cantâ osan'a celor ce au cuprinsu datorinți'a fatia de caus'a instrucțiunei în limb'a română, înregistrēdiu înse cu îndestulare pasiulu comitetului Asoc. trans. și celu alu tinerimei române din Bud'a-Pest'a și trebuie să constatediu cu bucuria ca acēl'a invôlva o acțiune mai eficace și mai energică, — o luptă serioasă, dēmnă de momentuositate afacerii dăca e că sa nu asceptăm și acum porumbi fripti sborându-ne în gura. — Guvernulu și camera legislativă din Ungari'a, cari faurescu neîntreruptu legi și pentru poporul român din Ungari'a și Transilvani'a a datu de repetite ori espressionē solene dorinței și vointiei de a satisfacă pretensiunile națiunei române, a o face partasiă la beneficiile statului că și la sarcini, a-i dă pre bas'a dreptății și egalității mîdlôce de cultură în propri'a-i limbă. Si o dreptu ca până acum putiene, fôrte putiene promisiuni a implinitu. În proiectulu regimului despre nou înființind'a Universitate din cestiune ce s'a depusu pre mēs'a dietei, interesele națiunei române s'au preferatu în butulu tuturor asigurărilor. Impedecati amu fostu întru cultivarea noastră națională prin elementulu magiaru seculi de ani în acēsta patria strabună. Aperiatorii acestei impilări ne-au respunsu ca astfelu a fostu spiritulu tempului, astfelu au pretinsu constelatiunea și interesele statului. Si eu întrebă acum, mai esista ôre interesele acelea specifice magiare de impilare și impedecare întru a se cultivâ și dezvoltâ poporul român în acestu stat, despre care se dice a fi liberu și constitutional? Inca n'a sositu ôre tempulu că elementulu magiaru predominantu sa nu mai traga arătrulu nimicirei preste sacrificiile ce le-a adusu poporulu român pentru patri'a sea. Altes Unrecht lässt sich am Ende verschmerzen dice ôre-care scrietoriu Irlandesiloru, neues Recht, Reichthum und Bildung treten auf die Seite der zu vollendenden Einheit und Freiheit. — Bine și consulta este înse cu tôte acestea că noi sa stămu cu mâinile în sinu, sa ne reafundăm în letargia cându se tractēdiă și lucră despre noi și pentru noi?

Nu si ierasi nu, pentru ca ne aflăm în primele dîle ale desceptărei, avemu sa tragemu velulu întunerecului ce acopere încă o mare parte a corpului nostru naționalu.

Acēst'a o potemu face înse numai și numai pre terenulu invetiamentului naționalu; căci scimu cu totii și marturia ne este istori'a tuturor popôrelor, ca înflorirea instrucțiunei naționale e primul pasu spre o miscare socială, care e totu atât'a de urgente și întetitoare că și cea politică, fără de aceea e înse cea politică lipsită de tôte baze. —

Nutrescu deci firm'a speranță ca inteliginti'a română, tineru și betrân, va întielege interesulu națiunei, a cărei fricsuntu, și va solicitâ cu tôte puterea coventului toti și din tôte părțile, urmându esemplulu comitetului Asoc. trans. pentru literat. și cultur'a poporului român și celu alu tinerimei române din Bud'a-Pest'a, până este încă tempu, respectarea limbii române că limba de propunere după dreptu și dreptate la nou înființind'a Univer-

sitate în Clusiu, că sa nu ni se arunce în fatia obiennitulu sarcasmu: n'ati pretinsu, căci n'ati simțitu o atare trebuință, ignoti nulla cupido.

Petitiunea

junimei române din Bud'a Pest'a cu privinția la universitatea ce se va înființia în Clusiu.

Prea Onorata Camera reprezentativă!

Salutându din inima intențiunea de a se enunția prin lege înființierea unei universități de sciinția în Clusiu, nu putemu sa nu recomandăm înaltei atentiuni a prea onoratei camere repres. — în aceea ce privesce limb'a de propunere în acestu institutu de invetiamentu — rogarea, respective observatiunile noastre, scôse din relatiunile speciale de acolo.

Manecându din punctulu de vedere, ca scopulu adevaratu alu ver-cărui institutu de invetiamentu nu pôte fi altulu decât latirea sciințielor într'unu cercu câtu mai largu, și fiindu-ca și altu mîntrenea cultur'a sciințifică numai în limb'a maternă propria se pôte însusi cu fundamentu; scopulu adevaratu alu unui institutu de invetiamentu, după parerea noastră, numai asiâ se pôte ajunge mai securu, dăca latirea sciințielor se face în aceea limbă, carea e în preponderanță pre teritoriulu avisatu la acelu institutu, de invetiamentu, căci netienendu-se contu de acēst'a institutu de invetiamentu pôte sa fia institutu înființiatu pentru ori ce altu scopu, numai institutu destinatu spre latirea sciințielor nu. —

Fiindu universitatea înființind'a în Clusiu chiamată a satisfacă postulatelor invetiamentali ale unui tîenutu, unde majoritatea locutorilor o compun românii; pentru a se ajunge cu mai multă securitate marelui scopu alu acestui institutu se recere neaparat, că sciințele sa se propuna în acēl'a și în limb'a română, carea e în preponderanță pre acelu teritoriu. —

Locutorii români din tîenutulu mentionatu de altumintrea și din punctulu de vedere alu ecuităței încă potu pretinde, ca dăca supôrtă în proporțiune egală sarcinile statului sa se impartasiască totu-deodata proporționalminte și din beneficiile aceluia; la înființierea universității din cestiune asiâ dara potu pretinde, că interesele de cultură și limb'a lor la acestu institutu de invetiamentu sustienutu cu spesele statului sa se respectēdiu după caviinția.

Proiectulu de lege asternutu de înaltulu guvern, relativu la universitatea mentionată înse nu corespunde în tôte scopului adevaratu, ce si l'a pus alu ajunge prin acestu institutu de invetiamentu; nu corespunde acelei cerinței generali, ca sciințele sa se lătiască și în limb'a care o pretindu negresitu relatiunile locali, nu corespunde pentru aceea, pentru ca se trece cu vederea în acestu proiectu de lege limb'a majorității locutorilor din tîenutulu avisatu la universitatea din cestiune, adică; limb'a română.

Circumstanți'a, ca în proiectulu de lege asternutu de înaltulu guvern se trecu cu vederea aceste respecte, pentru noi e cu atâtu mai durerôsă, cu câtu nu odata amu fostu fericiti a audi chiaru în sinulu prea onor. camere repres. între aprobări generali fără distincțiune de paritâtă de chiar a ratiuni, cari tindu spre îndestulirea pretensiuniloru juste ale românilor. —

Amu auditu accentuându-se cumca e necesariu a face placute institutiunile statului și la diferitele naționalități, — e necesariu ale dă câtu mai multă ocaziune spre înaintarea culturai lor în limb'a proprie.

Dreptu aceea subscrișii luandune libertate a chiamă atențiunea prea onor. camere repres. la ocaziunea favoritoare prezenta, unde susu disele dechiaratiuni în parte se pota realizâ și dorindu din inima curată cultur'a spirituală a patriei noastre, totu odata venimu a rogâ pre onorat'a camera repres. că, luandu la desbatere încă în sesiunea presinta proiectulu de lege despre organizarea universității din Clusiu, sa binevoiască a enunția prin lege ce se va aduce în acēsta privinția, cumca:

La universitatea ce se va organiza în Clusiu pre lângă stabilirea principiului de paritate în tôte facultățile, tôte studiile sa se propuna și în limb'a română.

Bud'a-Pest'a în 1 Apriliu 1872.

(Urmēdiă 48 de subscrieri.)

Diet'a Ungariei.

În şedinţile din 8 Aprilie a casei deputaţilor se trece după finirea formalităţilor obiceiuite la ordinea zilei şi se continuă desbaterea despre introducerea părţii prime a legii de alegere. — A. Lázár află că propunerea lui Madarasz corespunde mai bine, decât toate celelalte, intereselor materiale ale ţării. În aceea e limpede şi precis documentată ca introducerea dreptului comun de votare nu contrazice nici constituţiei, în formă ei deodată, nici parlamentarismului, ci din contră aceea pune pe aceste pre singur adevărată bază.

I. Döry compară procedura dreptei în cestiunea legii de alegere cu nefericită tactică pre care un diplomat defaimat austriac o a urmatu fatia cu Ungaria 20 ani. (Ilaritate. O voce: „cine?”) Schmerling dise... (o voce: nu fi-li asiă de copilaros! căci acest'a e cumnatul d-văstră!) (Ilaritate comună). Schmerling dise: „poţi accepta!” Ce cerere neprecalculată a fostu acest'a, o documentează aceste zidiri constituţionale (Ilaritate mare). Aceea-si dise drept'a şi voiesce a ostent o opoziţiunea prin acceptare. Acest'a inse nici cându nu va succede dreptei. Vorbitorulu a celitu în 1850 o carte în bibliotec'a curţii din Viena; acea carte portă titlulu: „La philosophie de la politique” Cine a scrisu cartea? si-a uitatu de multu vorbitorulu. (Ilaritate mare). Inse un'a dintre ceea ce dise uitatulu autoru i-a remasu în memoria: „Unu poporu, care cede dela drepturile sele castigate, e perdutu; unu poporu, care se multiamesc cu drepturile sele politice castigate, face regresu; numai acel'a poporu cresce, se îmbogăţesc şi imputernicesc, care 'si înmulţesc şi dezvoltă drepturile sele politice”. În tonu ironic continuă vorbitorulu a vorbi şi voteza în fine pentru propunerea lui Madarasz. — L. Szilágyi spriginesc propunerea lui Csernatony. Încheierea şedinţei la 8 ore.

În şedinţile din 5 Aprilie a casei deputaţilor se cetesc şi autentica mai întâi protocolulu şedinţei precedente.

Dupa une-altele se trece la ordinea zilei. Ern. Simonyi polemiseza contra multoru vorbitori, cari s'au pronunţatu în afacerea acestui obiectu, se adreseza în fine către ministru-presedintele şi se încerca a combate vorbirea celui'a, vorbita înainte serbatoriloru, din punctu în punctu. Elu imputa regimulu ca n'a întreprinsu de cinci ani nimic'a pentru dezvoltarea libertăţii şi bunei stări.

Pre noi nu ne mai cunosc nimenea. În anul 1848 vorbea tota Europ'a de poporul eroicu alu Ungariei, în anul 1867 erau ochii Europei de asemenea tîntiti asupr'a noastră. Se dicea: Sa vedem ce va fi în stare acestu poporu, care la 1848 s'a luptatu asiă de eroicesc! Si ce a facutu regimulu de cinci ani: Nimic'a, Europ'a ne-a uitatu. În modulu acest'a 'si continuă vorbitorulu cuventarea şi încheia cu dechierarea ca voteza pentru propunerea lui Madarasz.

Th. Plachy voteza pentru propunerea lui Csernatony. L. Makray cetesc între ilaritate mare o multime de citate din diferiti autori vechi, cari toti lauda virtutile Scithloru vechi.

V. B a b e s i u reprobă ca Romanu a dechiaratu în numele naţionalităţilor ca ele nu doresc sufragiulu universalu. Vorbitorulu dechiară din părăsi, ca, deca propunerea lui Madarasz nu s'aru fi presintatu, elu insusi aru fi ascernutu o asemenea propunere — Vorbitorulu polemiseza dna aceea contra lui Ghyczy, care a disu ca naţionalităţile urmaresc scopuri contrarie statulu; elu voteza pentru Madarasz.

În şedinţile din 6 Aprilie se cetesc mai întâi şi autentica protocolu şedinţei trecute. Dupa unele fără interesu pentru noi, se trece la ordinea zilei la care sta desbaterea petitiiloru numerate în alu 60-ea conspectu alu comisiunii petitiionarie; după resolvirea acestor'a se trece la continuarea desbaterei despre novel'a de alegere. — V. B a b e s i u şi continuă cuventarea intrerupta ieri. — A. Gabody şi I. Bakóczy voteza pentru propunerea lui Madarasz. Încheierea şedinţei la 2 ore.

Deplorabil'a stare materiale a poporulu român din Bucovina.

Poporulu nostru a perdutu până acum cam două din cinci părţi de pământ, vîndîndu-lu la străini, adica la Nemţi, Slavi şi Jidani. În deceniile din urma, contribui la acest'a, pre lînga desradicarea boerescului, mai vartosu datoriele cambiali şi fîmea anulu 1866.

În timpulu de faţă se adaugu la aceste cauze şi împrumuturile ce ieu tieranii nostri dela institutul galitianu de creditu ruralu.

În anul 1848, vîndîndu-se tieranulu nostru scapatu de boerescu şi domnu pre pământurile ce le posedea p'atunci, şurdă fără compatu: bîntur'a jocă rolulu principale, iar pământurile devenira marfa eftina de vîndiure. Mi aduc aminte că p'arintele meu, care eră scriitoriu satescu, nu se înduplecă a face toate contractele de vîndiure, ori cătu 'lu îmbîlău tieranii nostri, în favoarea Svabilor conlocutori. Numai în acelu satu a trecut în anul acelu din proprietatea Românilor în a Svabilor o sută şi trei falci de pământ.

Veni apoi timpulu cambielor (Wechsel.) Aci fu compus de aratu şi seceratu alu Jidaniloru. Tieranulu nostru, ori cându simte sete de bani, cându 'lu îmbîlău cine-va a luă bani ia usioru şi nu-si bate multu capulu cu ce coditiuni ia. Datoriele cambiali inse suntu lucr fîrte periculosu, mai alesu deca creditorulu e Jidanulu încelatoriu, ieru dîtorniculu tieranulu nostru, simplu şi nepăsatoriu. Din pertractările judetiali s'a vîndutu ca o datorie cambiale, buna ora de 20 fl., s'a urcatu, în timpulu de cătu-va ani până la trei, ba şi patru sute de fl. prin învoieli amăgitoare şi prin schimbare de accepte din timpulu în timpulu, totu cu sume mai mari, în cari camele de înainte se procentau pre lînga capitalulu originalu, totu cu 30—60 fl. la sută.

Dar suntu destulu de dese şi casurile ca Jidanii au luat şi inca iau pre luna la 10 fl. camata 1 fl. astfelu Jidanulu dela 100 fl. ia 10 fl. pre luna, ieru pre anu 120 fl. Că sa scape tieranulu de astfelu de datorii oneroase şi pre deplinu ruină, a cautatu sa-si puna la vîndiure chiaru şi proprietatea nemisicătoare, pământulu seu.

Mai reu inse o ducea atunci, cându lasă sa vina trîb'a la licitaţiune, căci afara ca i se marea datorii prin speşele judiciare, i se vîdea nu numai loculu, ci chiaru si casa, pre unu pretu mai de nimicu. Acesta calamitate bîntuie poporulu nostru destulu de puteracu şi în timpulu de faţă, cum se vede pre chiaru din edictele judiciare, publicate în „Czernovitzer Zeitung”, unde de regula suntu insirati Jidanii că creditori, ieru tieranii nostri că debitori.

Jidanii au început a se împrumutari mai alesu dela anul fîmetei încôce; chiaru în acelu anu s'au facutu multi nu numai proprietari mici pre sate, dar' chiaru şi proprietari mari, comparându mosii dela boierii nostri, ruinaţi şi scapataţi, parte prin usiurint'a loru de minte, parte prin împrăgiurările timpului.

Cu durere trebuie sa amintesc ca la acesta ruina a contribuitu fîrte însemnatu mani'a jocului de cărţi, o patima de care nu s'au pututu desface nici până în diu'a de astadi, căci chiaru în dilele trecute a perdutu unu proprietariu mare d'al nostre în joculu de „preferantia” nu mai putinu decătu 600 de galbini.

Acum se latiesce în ţiera activitatea institutulu galitianu de creditu ruralu, unu nou isvoru de calamitate pentru poporulu nostru. Cete întregi de tierani din locurile cete mai departate, din siesu şi din monte, se vedu peregrinându pre tota diu'a la Cernautiu, că si ia — cum dîcu ei — bani cu împrumutu din casa imperat'esca.

Acele cete nu se compun numai din ômeni în adevaru cu nevoie de bani, dîru şi din economi avuti. Pre acesti'a i amagescu procentele asiă dise mici, cu cari se dau banii la acelu institutu. Cătu de amaru inse se însiela tieranulu nostru în acceptările sele, deca ia bani dela acestu institutu! După paragrafulu 7 din Statute, celu ce ia bani cu împrumutu dela institutul acelu, trebuie sa se faca membru alu lui, platindu o tacsă de intrare de 1 fl. valuta austriaca, care nu i se da îndaraptu nici odota, ieru după paragrafulu 8 trebuie sa contribuie pentru formarea averi fonduale 10 fl. După paragrafulu 30, banii nu se dau de regula pre mai multu timpulu de catu pre unu anu de dile, platindu-se îndaraptu ori odota ori în mai multe termine ori în rate; după paragrafulu 34 suntu de platitu pentru bani împrumutati 12 la sută pre anu si, deca se întârîdia replătirea, inca trei la sută pre anu.

Pre lînga aceste cheltuieli, se adaugu inca două: un'a pentru asigurarea de focu şi de grindina a caselor şi locurilor cari se punu ca garanţie pentru banii împrumutati, ieru a două pentru scriitorii seu censorii cari midilocescu împrumutu la institutu.

Rafîndu deci toate cheltuielile ce se facu cu împrumutarea a 100 fl., ese sum'a cam de 36 fl., de nu mai multu, şi anume prin abusu agintiloru acestui institutu, cari, pentru midilocirea împrumutulu cu saiatu stôrce pre unele locuri, fără sa lo dea dreptu vr'unu paragrafu alu statuteloru, 5—10 fl. dela fia-care tieranu.

Că dovêda suntu cei 44 ômeni din Cajivan'a, cari numai pentru 'nseriere la împrumutu au chialtuitu la 500 fl. valoare austriaca.

Mai lîndu în vedere ca tieranii, neavendu instituturi filiali prin ţiera, suntu constrinsi a perde 3—5 dile în caletoria până la Cernauti, loculu de specula, si ca ei, nesciindu celi si scrie, trebuie sa aiba refugiu la sfatu si la conlucrare straina intereselor sele, e pre în adevaru si ca împrumuturile si avanse luate de densii, necum sa le aduca avantagie în economi'a loru, suntu menite a i ruina desversitu si a face că proprietăţile lor sa trêa în mâna straina.

Este deci motivu suficientu pentru fia-care român inteligent şi devotatu binelui poporulu, de a pune stavila, prin fapta şi graiu, acestei calamitati enorme; mai cu sêma acest'a e de datorii preotiloru, a invetiatoriloru şi a scriitoriloru satesci, cari stau în contactu continuu cu poporulu, cu atătu mai vertosu pentru ca ne-amu convinsu ca, unde acesti trei factori au radicalu vocea în contra acestui împrumutu, tieranii, de si erau inscrisi la împrumutu, s'au retrasu, renunţandu la chealtuielile dejă facute.

De acest'a a si bagatu de sêma directiunea institutulu din Cernauti; deci, că sa totu înduplece pre ômenii din retragere a luă bani, a scosu vorba prin agintii sei ca, după ce le a venit acum asemnarea baniloru dela consiliulu administrativu din Liovu, de si se retragu, totu si voru fi constrinsi, chiaru si după unu tempu de 14 ani, a platit institutulu sum'a banesca, la care s'au inscrisu împreuna cu procentele si tacsese ce aveau sa platêca după statute. Si la apucături de acelu stea, cari nu suntu basate pre nici unu paragrafu alu statuteloru institutulu amintitu, ômenii trebuie sa ia aminte.

Cincinatu.

„Albin'a”.

România.

Mesagiurile de închiderea sesiunii corpuriloru legiuitore.

Domnilor Senatori.

Înainte de plecarea dvăstra, ţienu a ve multimi pentru lealulu şi statorniculu concursu ce ati datu guvernulu meu la lôte legile şi cestiunile de mare importantia ce s'au supusu deliberăriloru d-văstra.

Lucrările Senatulu fiindu astadi terminate, eu închidu sesiunea actuala ce credisem de cuyintia a mai prelungi până la 1 Aprilie.

Senatul a probatu si în acesta sesiune devotamentulu seu pentru ţiera. Astu-feliu elu a bine-meritatu increderea şi multumirea generale.

Dumnedieu sa ve aiba în a sea sânta paza.

Sesiunea corpuriloru legiuitore este închisa.

Domnilor deputati.

Avendu în vedere ca după o lucrare laborioasă şi conştiinţoasă de mai bine de cinci luni, cei mai multi dintre dvăstra au nevoia de a se reintôrce în sinulu familiei şi a se ocupă de lucrurile agricole, din care cauza în dilele din urma camer'a nu s'a pututu complectă;

Eu credu de a mea datoria, multiemindu-ve de statornic'a aplicatiune ce ati pusu spre deslegarea cestiuniloru celoru mai importante, sa închidu sesiunea ce prelungisem până la 1 Aprilie.

Ţier'a ve va fi recunoscatore, Domnilor deputati, pentru zelulu şi unitatea ce ati pasu spre departarea tuturor greutăţiloru şi pentru ca ati sciutu probă prin alu dvăstra devotamentu pentru binele ţierei cătu de mari şi productore suntu rezultatele stabilităţii şi armoniei între marile corpurale Statulu.

Dumnedieu sa ve aiba în a sea sânta paza.

Sesiunea corpuriloru legiuitore este închisa.

CAROLU.

L. Catargi, N. Kretulescu, generalu Ch. Tell, G. Constaforu, P. Mayrogeni, generalu I. Em. Florescu.

Varietăți.

* (D o m n ' a R o m â n i e i.) Mercuri, 22 Martiu curentu, a fostu primita cu onorurile cuvinte si in chipulu celu mai amabilu de printiulu si de princés'a regale a Italiei, care indata au intorsu M. Sale visit'a.

Inaltimea Sea, in aceeași di, a datu unu prâdiu la care au asistatu regele si regin'a Danemarcei, printiulu si princés'a de Gales, ducele si ducés'a Nassau, printiulu regale de Hanovr'a, marele duce mostenitoru alu Weimarului si alte inalte persóne. „Patr.“

* D. Tiers a primitu o deputatiune de negocianti din Havre, insarcinata, prin 500 aderenti, a protestá contr'a impositului asupr'a materiilor primere.

* (A flam u din Madrid:) Guvernulu spaniolu a insarcinatu o comisiune, cá sa studiedie serviciulu de sanitate francesu. Acésta comisiune a adjunsu la Toulous'a.

Diariulu „Tiempo“ asigura ca cea din urma biserica protestanta, care exista in Madrid s'a inchisu.

* O musica diplomatica de pisici.) Diariulu „Haladas“ ne povesteste urmátorea interesanta intemplanță din Siuml'a.

In anulu 1850 s'au intronitu emigrantii din Austri'a si Russi'a, si au aranjatu o magnifica musica de pisici consulilor austriacu si rusescu din Siuml'a: si acésta pentru motivulu „fiindu ca au cerutu guvernului turcu cá sa transpórte pre toti acesti internati mai multu in interiorulu Turciei.

Ambii consuli au facutu cunoscutu lui Mahmud-Pasi'a, atunce guvernatoriulu de acolo, ca considera acea serenada cá o insulta, cerendu satisfactiune.

Mahmud-Pasi'a care nu erá amicu alu acestor guvernere, chiamá pre Ferhad-Pasi'a (fostulu generalu ungurescu „Stein“) si 'lu intréba ce va sa dica musica de pisici, cáci nu audise nici odata acestu cuventu. Ferhad chiama indata pre tóte slugile guvernatoriului, le aprovisionédia cu fluere, cornuri, tigai, dobe, óle de pamentu si alte asemenea si le ordona sa strige din tóta puterea lor, facendu totu odata si sgomotu cu acele instrumente.

Acést'a se facu si Mahmud-Pasi'a, avu ocaziunea de a audi o musica splendida de pisici.

Dupa amédisosescu ambii consuli spre a primi satisfactiunea dorita. Guvernatoriulu i primesce cu cea mai mare amicitia si afabilitate, si dupa ce a ascultat cererea lor, raspunde cu cea mai mare mirare: „Domnii mei! déra eu nu vediu nici o insulta prin aceea musica, din contra sémána fôrte multu cu music'a turcésca, asiá e, ori nu, Ferhad Pasi'a?“ si indata incepu servitorii, pregatiti intradinsu, cu o musica de pisici, studiata cu o óra mai luante sub directiunea generalului.

Cinci minute tienu acestu teribilu sgomotu dupa care Mahmud-Pasi'a dise cu sânge rece: Déca acésta musica nu este frumósa, atunci nu sciu ce ve place vóue europeniloru.

Ambii consuli se ducu acasa nu numai fára nici o satisfactiune, déra audindu inca o alta si mai perfecta musica de pisici executata de vre-o 60 slugi ai Pasiei.

* (O insielaciune rafinata.) Cetimu in „Nóua Pressa tibera“ din Vien'a dela 30 Martiu urmátorele:

La 29 ale curente venise unu omu bine imbracatu in magazinulu césornicariulu S. Abeles, strad'a Graben Nro. 8, spunendu intr'unu dialectu nemtiescu stricatu, ca este insarcinatu de a cumperá césornice pentru Turci'a.

Negustoriulu, care se aflá singuru in pravalia, i areta diferite césornice, din care 'si alege o cantitate insemnata in valóre de 7265 fl.; si scotiendu din bosunariulu pantalonului o cutie de tinichea o imple cu césornice in valóre de 2000 fl., invelindu-o cu o hartie si sigilándu-o fatia cu Abeles, dicendu ca de o cam data va luá numai pre acestea, trimitiendu dupa restu in cursulu dilei.

Abi'a ispravise cu pecetloirea cutiei, cându cade de pre scaunu si se plângo de o ametiela teribiia. Césornicariulu, fára a presupune ceva, se grabesce de ai aduce unu paharu de limonata, pre care o beu musteriulu cu mare placere.

Recoritu prin ajutoriulu césornicariulu, elu se

scóla dupa scannu si dându lui Abeles o bacnota de 50 fl. adaoga, ca preste o óra i va trimite pre servitoriulu seu cu restulu de bani, spre a luá in primire acea cutie cu césornice, cáci i este frica sa nu-lu apuce ametiela inca odata pre drumu.

Scurtu timpulu dupa plecarea celui din urma césornicariulu observa ca s'a ruptu unu sigiliu, si bânundu indata deschide cuti'a si vede in loculu césornicelor de auru nisce bucáti de cãramida. Strai-nulu profitase de momentulu cându a remasu singuru in pravalia si schimbase cuti'a cu o alta pre care o avea sub paltonu.

Césornicariulu vestesce indata pre polt'ia, si pléca fára nici o zabava cu unu agentu spre a cautá pre hotiulu, care in cursulu convorbirei se le cu Abeles dicea din in intemplanță ca locuinti'a sea se afla in foborgulu „Leopoldstadt;“ si de si nu s'a pututu pune unu temei pre acésta declaratie totusi s'a indreptatu in góna spre acestu arondismentu, si noroculu a vrutu cá pagubasiulu cu agentulu politienescu sa intelnásca pre pungsia la podulu lui Ferdinand, care cunoscendu pre insielatulu o ia la fuga; fu insa prinsu si inaitatu justitiei. In interogatoriulu lui arata ca se chiama Ferdinand Biborich si este unu césornicariu din Galati, ca a sositu de curendu la Vien'a si locuiesce la Hotelu d'Europ'a care se afla in arondimentulu Leopoldstadt.

Unu comisariu politienescu se duce indata in locuinti'a sea unde gasesce inca 14 asemenea cutii, dintre care un'a umpluta cu cãramida, invelita in chartia si pecetluita.

Aci este ce-va de observatu dice „Nóua Presa libera:“

Lectorii oostri 'si voru aduce aminte ca acum unu anu de dile s'a furatu la Nürnberg in Bavari'a totu in acelasi modu bijoterii in valóre de 22000 fl. numai cu singur'a osebite, ca atunci hotiulu fusese insotitu de o dama; trabaie déra cercetatu déca nu cum-va exista o compania intinsa de asemenea ómeni.

S'a mai constatatú ca acestu Biborich cu câte-va dile mai nainte a mai visitatu si pre alti câti-va giuvaergi spunendu la fia-care ca este insarcinatu de a cumperá pentru principatele dunarene bijoterii in valóre de 100,000 fl., inse ascépta pre tovarasiulu seu dela Lipsce'a. Elu asceptá inse in realitate cutiele de tinichea pre cari le porunci-se déjá.

Cu arestarca acestui hotu periculosu se crede a se fi pus máná pre unu omu care bantuesce de multu timpulu mai multe orasie din Europ'a.

In anulu 1862 s'a saversitu o asemenea incelatoria la Lipsce'a, in anulu 1871 totu asemenea la Karlsruhe, insa in totu-d-a-un'a sub altu nume; si cu atátu mai multu se crede ca este totu acelasi insielatoriu, fiindu-ca se potrivește minunatu descrierea persónei sele, atátu din Lipsce'a cátu si din Karlsruhe.

Din partea nóstra adaogamu, ca este probabulu ca totu acésta incelatorie a pagubitu in lun'a trecuta pre unu strungariu din Bucuresci furándu-i totu cu acestu modu o cantitate de tigarete in valóre de vre-o 80 galb., profitándu de momentulu cându strungariulu se urcase pre o scara spre a scóte nisce bastóne, in care timpulu schimbasese cuti'a umpluta de tigarete cu o alta plina de cãramida, si lasándu strungariulu o arvuna de o lira otomana.

* (Din Virnheim in Germania.) Fabricantulu R. primesce intr'o di prin posita dela Frankfort unu pachietu in marime de o cutie de tigari, deschidiendu-o urmédia o esplosiune teribila de mai multe glontieri, din cari unele intrase in zidurile camerei, in mobile iéru unulu in ochiulu si altulu in falc'a d-lui R., ardiendu totu odata obra-diulu lui, in cátu se afla chiaru viét'i'a sea in periculu.

Zidurile si mobilele au fostu distruse. Cuti'a continea patru tieve de feru si printr'unu mecanismu fôrte dibactu s'au descarcatu la deschiderea ei.

Pána acum'a s'au gasitu 6 glontie. O cercetare imediata din partea autoritatiloru spre a dovedi pre faptuitori s'a pus la cale.

* (Femeeciudata.) Acum vre-o câte-va diecimi se marita la Pest'a o dama de tóta frumseti'a cu unu avocat. Acestu avocat dedea insa a se vorbi de densulu la diferite ocaziuni, si

nu de multu a fostu transportatu intr'o casa de alienati. Acestu maritagi nu parea a fi prea fericitu cáci preste pucinu socii se divortiara.

Nu multu timpulu dupa acésta dam'a siediendu la feréstra, vediu pre sociulu seu trecendu pre strada cu o dama eleganta la bratiu. Din acestu momentu — póte sa fia vre-o 10 ani — nu s'a mai deschisu oblónel del ferestrele casei sele, si chiaru se incepú unu traiu cu totulu ciudatu, care constá intr'aceea ca dormea diu'a si se sculá sér'a la 6 óre, la 7 luá cafea cu lapte, puntu la 12 óre adeca la média-nópte mácá la prâdiu, la 2 óre diminét'i'a luá cafea négra, la 5 óre diminét'i'a avea cina si dupa aceea se culéa, dormea tóta diua si se sculá iérasi la 6 óre sér'a. De mai multi ani unu amicu compatimitoriu i tine de uritu la dejunulu si la prâdiulu séu.

* Slavii chinesi din Peru. De cându guvernulu prussianu a opritu cutreerarea agentiloru perieni prin diferite provincie spre a amagi pre bunii lucratori germani cu feliurite fagadueli, tóta agricultur'a se afla in mánile chineziloru. Prin urmare comerciulu cu lucratorii chinesi ia parte astadi la intreprinderile cele mai avantagióse, care suntu organizate pre totu malulu márei Asiei de estu.

Agentii se profita de meseri'a si patimele vic-timelor lor, liberándu-le mici acompturi, dupa care se iscalesce unu contractu obligándu pre sermanulu chinezu de a servi 8 ani la o hacienda peruviana. Contractulu este scrisu in limb'a spaniola si chineză, si fiindu ca acesti chinesi nu sciu carte punu degetulu in cernéla stergendu-o pre contractu, dreptu subsemnatura. Dupa acést'a suntu transportati pre o corabia la loculu destinatiei lor. Acésta corabia este bine asigurata in contr'a ori-cárei incercári de revolta din partea nenorocitoru chinesi, cari suntu despartiti si inchisi printr'unu grilaj grosu de feru, iéra marinarii corabiei suntu armati.

Sosirea corábiei astépta déjá mai multi proprietari Hacendadi spre a cumperá acésta marfa via cu pretiuri enorme. Indata ce negociulu este ispravitu pornescu fiii cei galbeni ai imperiului cerescu la Haciend'a unde ii ascépta o sôrte fôrte cruda. Locuinti'a lor este o curte mare ingradita in care se afla nisce barace de paie; afara de acést'a primesce fia-care o palaria de paie, o jacheta si o parechia de pantaloni de pandia, si pre fia-care septamána 4 franci dreptu plata.

La 5 óre diminét'i'a suntu condosi la câmpulu plantatiei trestiei de zacharu; ingrigitoriulu lor este unu negru voinieu cu unu biciu in máná pre care-lu aplica fára nici o mila asupr'a lor. Pre la 11 óre li se da o mancare miserabila care consista in pesce si oresu, si dupa o scurta odihna se pornescu iérasi la munca pâna la 5 óre, cându suntu condosi inapoi la curtea inchisa.

Mai cu osebite cei din urma din acesti optu ani de servitudine formédia o adevérata viét'ia de infernu, din care cauza se intempla fôrte desu intro densii sinucideri, fiindu impinsi la desperarea cea mai mare. Dara stapanii lor speriatu de acést'a si cá sa nu fia vatemati prin perderea acestor muncitori, cauta de a-i speria prin diferite midilóce. De exemplu, silesce pre unii dintre ei de a taiá capulu sinucisului care remane espusu mai multe dile pre o prajina. Unii din acesti nenorociti muncitori 'si scotu singuri ochii si remanu cercetori.

Cu tóte acestea unii se tienu pâna la sferistu si in urma se lasa a fi intrebuinaiati in calitate de bucatari, barbieri, cárciumari, si castigándu ce-va parele se intoreu in patri'a lor.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante din comun'a Mestécanu protopresbiteratulu Zarandului, constatátore din 120 case cu 650 suflete se escrie pâna in 23 Aprile, in care di va fi si alegerea, concursu.

Emolumentele suntu: birulu preotiescu câte 1 ferd. cucurudi dela fia-care casa si stol'a bine regulata.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu rogati a adresá suplicele lor bine instruate conformu „Statutului organicu“ la subsemnatulu in Bradu (Zarandu).

Bradu. 20 Martiu 1872.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Nicolau I. Miheltianu,
protopopu.

(2—3)

Indreptare. In varietatea cea din tain din nrulu trecut este de a se intregi inainte de 1000 stângini □ inca: 2 jugare.